

GRANICA BI
LEKO BILA
VSGIDAR
OPREJTA

str. 3

GLASBENA
POMLAD V
PORABJU?

str. 6

Porabje

ČASOPIS ZVEZE SLOVENCEV NA MADŽARSKEM
Monošter, 15. junija 1995. Leto V, št. 12

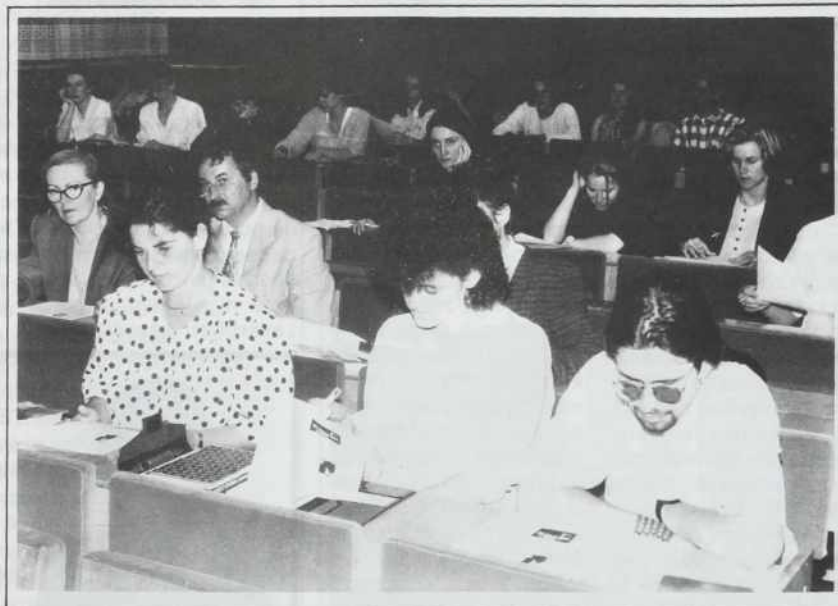
INTERKULTURNI DNEVI V SOMBOTELU

DOKLER BO EN SLOVENEK V PORABJU, BODO PORABSKI SLOVENC

Visoka pedagoška šola Daniel Berzsenyi, zlasti pa njena Katedra za slovenski jezik in književnost, je bila tokratna organizatorica četrtega študijskega srečanja - Interkulturnih dni, na katere so prišli študenti in učitelji z mariborske in ljubljanske pedagoške fakultete ter graškega Inštituta za slavistiko.

Že prvi dan je potekal v znamenju zanimivih strokovnih predavanj s pridihom narodnostne politike, o kateri je govoril predsednik Zveze Slovencev Jože Hirnök. Predstavil je zakon o narodnih in etničnih manjšinah in manjšinske samouprave. Kako je z izobraževanjem narodnostnih učiteljev, pa je udeležence seznanil predstojnik slovenske katedre dr. Karel Gadanyi. Iz razprave predsednika Zveze Slovencev velja povzeti nekaj ugotovitev, povezanosti zlasti z zakonom o narodnih in etničnih manjšinah. Poudaril je, da so Madžarsko pri sprejemanju tega zakona najprej zanimali zunanje-politični interesi, nato interesi do manjšin v sosednjih državah in šele na tretjem mestu domače manjšine. Povedal je tudi, da bo Zveza nadaljevala svoje delo tudi zdaj, ko ima narodnost tudi državno manjšinsko samoupravo s sedežem na Gornjem Seniku.

Analize našega časnika se je lotila doktorica Zinka Zorko in poudarila njegovo jezikovno prebujevalno

vlogo. Sprotne informacije dobivajo porabski Slovenci iz dnevniških informativnih sredstev, ki so vsa v madžarskem jeziku. Ugodno je ocenila razmerje med slovenskim knjižnim jezikom in narečjem, zlasti zato, ker se na ta način povečuje število bralcev. Časnik je primerjala z Novim Matajurjem, ki izhaja v Italiji za Beneške Slovence, vendar je v tem časopisu mnogo manj člankov v knjižnem jeziku in precej v italijanskem ter v narečju. Pesimistom, ki napovedujejo, da čez nekaj desetletij porabskih Slovencev ne bo več, je doktorica Zinka Zorko sporočila, da dokler ne umre zadnji, ne moremo govoriti, da ni porabskih Slovencev.

Magistra Elizabeta Ber-

njak, sicer lektorica za slovenski jezik in književnost, pa se je lotila analize priložnosti za rabo slovenskega jezika v govornih položajih v Porabju. Zaskrbljujoča je njena ugotovitev, da gre v Porabju za enosmerno izolirano dvojezičnost ali povedano razumljiveje: samo Slovenci govorijo oba jezika, medtem ko Madžari le madžarsčino. Starejši prebivalci se pogovarjajo v narečju, mlada generacija med seboj pretežno v madžarskem jeziku in nasploh slovenščina izginja iz javnega življenja. Svoje vloge ne opravljajo tudi vse monoštrske srednje šole in le deloma cerkev.

Vrednost Interkulturnih dni je prav v možnosti za

primerjanje tematike iz različnih okolij. To so na srečanju na primeru manjšinskega šolstva zagotovili dr. Martin Kramar, mag. Vida Medved-Udovič in prof. Valerija Perger.

Prekmurski model dvojezične slovensko-madžarske osnovne šole je predstavil dr. Martin Kramar z mariborske Pedagoške fakultete. Dejal je, da dvojezičnost prispeva velik delež k ohranjanju narodnostne identitete prekmurskih Madžarov. Učna jezika sta, denimo, oba in na nižji stopnji tudi precej uravnovežena. Gre za funkcioniranje v dveh jezikih, toda brez neke prisile. Doktor Kramar je tudi prepričan, da bi se vrnil daleč nazaj, če bi se odrekli dvojezične os-

novne šole.

"V Porabju je stičišče treh jezikov, med katerimi se slovenski uporablja najmanj," je povedala Valerija Perger in predstavila napore, kako dvigniti raven poučevanja slovenščine na porabskih osnovnih šolah za blizu 170 učencev. Med najpomembnejše naloge sodijo priprave učnega načrta in izobraževanje učiteljev. Za novi učni načrt je izhodišče narečje, prilagojen pa bo tudi novi zakonodaji, ki govori o narodnostnem pouku v osnovnih šolah, ki bodo po novem 10-letne. Seveda pa ne bo preprosto izpeljati novih pobud, kajti ob ostalih se bodo pojavile zlasti finančne težave. Država prispeva premalo denarja, razlike pa ne zmorejo tudi občine oz. občinske samouprave. Toda prizadevati si velja, kajti že zdaj je v narodnostnem osnovnem šolstvu največ zamujeno. V Porabju bodo postopno uvajali tudi dvojezičnost, vendar ne prekmurski model, ker je prezahteven.

V treh dneh so se zvrstili drugi, vsebinsko pomembni referati, pogovor s slovenskim pisateljem Ferijem Lainščkom, ogled filma Porabje, ogled oziroma obisk v Porabju in še kaj. Vsekakor zelo zanimivo in pomembno srečanje, ki je terjalo od organizatorjev veliko truda. Ocena vseh je, da so se odlično izkazali v vseh pogledih.

eR

MADŽARSKO-SLOVENSKI KNJIŽNIČARSKI DAN

Županijska knjižnica Dániel Berzsenyi iz Sombotela ter Pokrajinska in študijska knjižnica iz Murske Sobote že tri desetletja uspešno sodelujeta. Rezultat tega uspešnega sodelovanja je bil med drugim tudi načrt o skupnih knjižničarskih dnevih; prvi del strokovnega posveta je potekal konec oktobra lanskega leta v Murski Soboti, drugi del pa 26. maja letos v Monoštru. Posvetovanje v monoštrski gledališki dvorani se je začelo z otvoritvijo razstave Založniška dejavnost v Prekmurju, ki so jo pripravili sodelavci murskosoboške knjižnice.

"Razstava murskosoboške knjižnice želi v središču Porabja predstaviti knjižni izbor osmih izdajateljcev - od naše največje založniške hiše, to je Pomurske založbe, preko nekaterih kulturnih ustanov in privatnih založnikov, do Zavoda za kulturo madžarske narodnosti Lendava... Založniška dejavnost v Prekmurju sicer ni tako razvita kot tista v Železni županiji, a kljub temu dovolj plodovita in trdoživa, da odseva ustvarjalnost, delo in probleme ljudi, ki v tej pokrajini živijo. To pa je tisto, zaradi česar naj bi knjige izhajale, ljudje pa segali po njih, jih brali, študirali njih vsebino in se duhovno bogatili," je v uvodu h katalogu razstave zapisal gospod Jože Vugrinec, ravnatelj murskosoboške knjižnice.

lov Predavanja o slovensko-madžarskem manjšinskem obstoju, posamezni naslovi pa so bili: Slovenščina v Porabju - izsledki raziskave (dr. Albina Nečak-Liuk), Četrto desetletje prisotnosti madžarske glasbe na mednarodnem festivalu v Radencih (prof. Ladislav Voroš), Narodne manjšine - dejavniki sodelovanja med narodi (dr. Anton Vrtaša), Skupne poteze slovenske in madžarske ljudske kulture v obmejnih pokrajinah (etn. Marija Kozar-Mukič), Knjižničarska oskrba narodnih in jezikovnih manjšin (László Sóron), Madžarsko-slovenski duhovni in manjšinski stiki (András Bertalan Székely) in Predstavitev mestne knjižnice v Monoštru (Boldizsár Gáspár).

Skupna misel vseh referentov je bila, da je obstoj manjšin, slovenske na Madžarskem in madžarske v Sloveniji, mogoče ohranjati z zagotavljanjem pogojev za ohranjanje jezika in kulture manjšine; o manjšinskem jeziku in njegovi prisotnosti - slovensčini v Porabju, je podala nekaj zanimivih in za načrtovalce pouka slovenskega jezika izjemno koristnih izsledkov dr. Albina Nečak-Liuk. Raziskava je bila opravljena v prvem in četrtem razredu osnovnih šol, zbrane podatke pa je predstavila v luči teorije o ohranjanju in opuščanju materne jezika oziroma njegovega ponovnega

življenja porabskih Slovencev, je s svojim referatom prispevala še en pomemben kamenček v mozaik etnološkega raziskovanja življenja porabskih Slovencev.

András B. Székely je svoj referat naslovil Madžarsko-slovenski duhovni in manjšinski stiki ter v povzetku med drugim zapisal: "Po spremembi sistema na Madžarskem in osamosvojitvi Slovenije se je začelo novo obdobje madžarsko-slovenskih stikov, ki ga zaznamujejo Sporazum o zaščiti manjšin, manjšinska mešana komisija, odprtje novih mejnih prehodov ter podpis nestetih meddržavnih in regionalnih protokolov. V predavanju bom poskusil analizirati bistvo teh dokumentov... Poleg pozitivnih pojavov se bom posvetil tudi nekaterim negativnim, ki jih zadnje čase opažamo v medetničnih odnosih." Po besedah A. B. Székelya je teh negativnih pojavov veliko (a na žalost jih on vidi le v zvezi z madžarsko manjšino v Sloveniji, kar je slovenskemu delu avditorija pustilo grenak priokus, saj poznamo vse plati medalje in vemo, da taka kvazi-znanstvena igračkanka na način "govori se, menimo, mislimo, zaskrbljeni smo" lahko le prinašajo zmedo ter delajo škodo dobrososedstvu). Dobro vemo, da Republika Slovenija daje manjšinam visoko stopnjo zaščite, to izpričuje že v temeljnih dokumentih, na primer v Ustavi, pa tudi v vsakdanjem življenju se to,

kar je zapisano, izvaja: od dvojezičnega izobraževanja, do javne rabe manjšinskega jezika na vseh področjih življenja na dvojezičnih območjih, od močne medijske dejavnosti

Skrbi ga na primer razdelitev madžarske skupnosti v več občin in še kaj... Ugotovimo lahko, da bi se omenjen referent lahko poučil še o čem in podal objektivno sliko obravnavane problematike ter tako pozitivno vplival na rojake čez mejo.

Uspešno madžarsko-slovensko knjižničarsko srečanje pa sta obogatila še dva dogodka: ogled monoštrske mestne knjižnice in izlet na Gornji Senik in v Ronök.

Ob koncu tega zapisa pa bi lahko še pripomnili, da se sombotelska in murskosoboška knjižnica resnično trudita zalagati knjižnice na narodnostno mešanih območjih z dragocenimi knjigami v jezikih narodnosti, a to za ohranjanje manjšinske identitete vsekakor ni dovolj; potrebno bo še več spodbude narodnostnemu prebivalstvu, da bo segalo po knjižnih zakladih v materinem jeziku; za to pa bi naj poskrbele knjižnice same. In še kdo...

Valerija Perger

"Bolečina se da skriti,
tudi solze zatajiti,
a srce boli,
ker tebe več med nami ni."

ZAHVALA

V 58. letu nas je po dolgi in težki bolezni zapustil dragi mož, oče, deda, brat, tast, sorodnik, prijatelj

LACI GAŠPAR

z Gornjega Senika

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem ter vsem, ki ste ga med njegovo boleznijo obiskali, ga tolažili in ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti, mu prinesli vence, sopke, sveče, nam v težkih minutah pomagali. Posebej se zahvaljujemo gospodoma župnikoma Camplinu in Benceju za sv. maso, za pogrebni obred ter cerkvenemu pevskemu zboru za odpete žalostinke. Hvala vsem sodelavcem v podjetju ÁFÉSZ, tovarni GENERAL MOTORS.

Vsem še enkrat - iskrena hvala!

Željujoci vsi njegovi najdražji
DEDI, POGREŠALI TE BOMO!
TVOJI VNUKI EDINA, GABOR, NATALIJA

Potem je sledilo sedem referatov, ki so jim organizatorji dali skupen nas-

oživljanja. Tudi Marija Kozar-Mukič, izjemna popisovalka

SIBILSKE KNJIGE (34)

"PÉSEN OD SZODBE"

Rokopisni zvezek gornjeseniške "Sibilske knjige" se konča s pesmijo o sodnem dnevu. (Starejši jo znajo tudi zapeti.)

1. Drágyi kerscseniki, vám de sze szpeivalo od szodnyegá dnéva, vreimen zdaj glászilo.
2. Da bou táksa moká, krouto prevelika, kakse je nej bilo od zacsétka szveita.
3. Ar nebeszki seregi ángyelszki korisje, dvánejszet trobüntmi trombüntali bodo.
4. Na prvo trömbonto zmeszta sze gyenejo na drügo trömbonto nébo nám odpréjo.
5. Na trétjo trombünto Kristus naprei pride szvéto krizsno dreivo vszákomi pokázse
6. Na strto trombünto grobi sze odprejo, i fszi mrtvi lüdjé zsnyi sztánejo gori
7. Na péto trombünto Krisztus v sztolec széde, i téda vszákoga oszouditi hocse.
8. Na sészto trombünto vsze sztvorjene sztvári ino vszáki cslovík na prei sze posztávi
9. Na szédmo trömbonto szunce ino meiszecz szvétlimi zvezdami szvétlöszögübjüo
10. Na oszmo trombünto douli i potoki pa najvéksi bregi posztáne ednáki.
11. Na devéto trombünto ceili szveit sze vuzsgé, od steroga tesko vszáka sztvár preminé.
12. Na deszétö trombünto vráta sze odprejo, nebeszka peklénszka, ki kám isli bodo.
13. Na edenájszto trombünto Krisztus bode pravo, odíte prekléti od moji lic preszvetli.
14. Na ogyen peklénszki na plac vekivecsni, ki szte szí ga v szvojem zsitki zászülzsilí.
15. Na dvánájszto trombünto szodi konec bode, i tak Goszpon Krisztus nazaj v nébo pojde.
16. Ah, ki szte tou csüli i dobro rozméli, Bougi bojte vörni dokecs te zsvíeli.
17. Ar na szodnyem dnévi bodemo szí v Reidni vu nebeszko díko z Krisztusom odíti. Amen.

V 17-kitični pesmi oznanja čas poslednje sodbe 12 angelov z dvanajstimi trombami. V Svetem pismu zatrobi sedmero angelov na sedmero tromb (Raz 8,6). Vsebinsko se ujema s svetim pismom deveta in enajsta kitica: "In četrti angel je zatrobil, in udarjena je bila tretjina sonca in tretjina meseca in tretjina zvezd, da je tretjina od njih otemnela in je dan izgubil tretjino svetlobe in prav tako noč." (Raz 8,12) Ko je prvi in drugi angel zatrobil "zgorela je tretjina zemlje in zgorela je tretjina dreves in zgorela je vsa zelena trava... in pomrla je tretjina stvari." (Raz, 8,7,9.)

Število dvanajst se sicer tudi večkrat pojavi v Razodetju: "In prikazalo se je veliko znamenje na nebu: žena, obdana s soncem, in pod njenimi nogami mesec in na njeni glavi venec iz dvanajstih zvezd" (Raz 12,1) Mesto Jeruzalem "imelo je veliko in visoko zidovje, imelo dvanajst vrat in pri vratih dvanajst angelov in napisana imena dvanajsterih rodov Izraelovih otrok... Zidovje mesta pa je imelo dvanajst temeljnih kamnov in na njih dvanajst imen dvanajsterih Jagnjetovih apostolov." (Raz 21,12,14)

Mogoče je po tej analogiji v naši pesmi dvanajst angelov z dvanajstimi trombami.

Marija Kozar

"GRANICA BI LEKO BILA VSIGDAR OPREJTA"

Po daljšem premoru je bila 4. junija spet odprta meja - čeprav le za en dan - med Verico in Čepinci.

Dobro se še spomnimo, da so bili ti "odprti dnevi meje" po letu '90 zelo pogosti na vseh mejah R Madžarske. Lahko bi rekli, da je "odpirati" mejo postala skorajda moda, kar je iz človeškega vidika razumljivo. Velikokrat so se ob takih prilikah srečevali sorodniki, nekdanji prijatelji ali le sosedje, ki se večkrat niso videli štirideset ali tudi več let.

Antal Trajber je doma z Verice in bi bil vesel, če bi meja bila stalno odprta. "Zakoj trbej Vaugrom telko plačúvati za tau. Tau bi leko ovak rejšili. Es bi trbelo postaviti ednoga financa pa bi granica leko bila vsigdar oprejta, kak je tau inda bilau," pravi domačin.

Tokratno pobudo za začasno odprtje meje je dal župan nove občine Hodoš-Salovci, Aleksander Abraham. Ko je videl, da s strani veričke samouprave ni pripravljenosti, se je obrnil na Zvezo Slovencev

le srečanje ljudi iz omejenih krajev.

Kot so organizatorji povedali, naj bi to bil tudi opomin, da se pri odpiranju novih mejnih prehodov (ko bo prišlo od tega) na slovensko-madžarski meji, ne pozabi na južni del Porabja, ki je enako odrežan od države matičnega naroda kot v prejšnjem sistemu.

Prav na to nevarnost je opozoril Jože Hirnök, predsednik Zveze Slovencev gospoda Milana Kučana na njegovem zadnjem obisku na G. Seniku, ko je dejal: "... začudila nas je informacija, da se R Slovenija zavzema za odprtje dveh mejnih prehodov, Prosenjakovci-Magyar-szombatfa in Kobilje-Nemesnéc, torej mejnega prehoda Čepinci-Verica, ki bi bil za nas izrednega pomena, ni med njimi."

Organizatorji srečanja so se v pismu obrnili tudi na odgovorne resorje, med njimi na madžarsko in slovensko ministrstvo za zunanje zadeve.

"Prvo možnost stikov so imeli prebivalci z obeh strani meje v 70 letih preko mejnega prehoda v Dolgi vasi, kar pa je predstavljalo potovanja cca. 100 kilometrov v eno smer. Poznejše razmere so omogočile odprtje mednarodnega mejnega prehoda na Hodošu in v samostojni Sloveniji odprtje meddržavnega mejnega prehoda v Martinju tako, da se je navedena pot za medsebojna srečanja skrajšala na cca. 30 kilometrov. Tudi tako odprti mejni prehodi ne omogočajo pristnih stikov, ki jih prebivalci z obeh strani meje želijo, saj gre za sorodstvene vezi ter nekaj desetletij prekinjeno tradicijo medsebojnih srečanj," je zapisano v pismu.

Dogovorjeno je bilo tudi to, da v tem letu pride še do podobnih srečanj. Tako je veriški župan povabil Goričance na Verico v mesecu avgustu.

-MS-

Domačin Antal Trajber

Foto: J. Graj

V zadnjem letu, dveh so postale te prilike vse redkejše. Ne zato, ker bi se zmanjšala zainteresiranost omejnega prebivalstva. Vzroki so dosti bolj prozaični. Gre za denar. Medtem ko ob takih prilikah opravljajo kontrolo slovenski omejni organi brezplačno, postavijo madžarski precej visoko ceno. Tako stane dan odprtja časnega mejnega prehoda od 30 do 35 tisoč forintov. To si pa lahko ob današnji gospodarski situaciji privoščijo vse manj samouprav, vse manj vasi.

in Državno slovensko manjšinsko samoupravo, kjer je naletel na razumevanje.

"Čepinci in okolica so pred prvo svetovno vojno in med dvema vojnama gravitirali na Monošter, na Varaš. Naše babice in dedje so hodili po opravkih v Varaš, ki je le 12 km od tukaj, medtem ko je do Murske Sobotice dosti več," nam je razlagal Jože Kalamar, predsednik krajevne skupnosti Čepinci.

Tokratno začasno odprtje meje med Verico in Čepinci je bilo nekaj več kot

OD SLOVENIJE..

KUČAN NA PRVEM URADNEM OBISKU V TURČIJI

Slovenski predsednik Milan Kučan se je mudil na uradnem obisku v Turčiji. Z gostiteljem, turškim predsednikom Sulejmanom Demirelom, predsednico vlade Tansu Ciller in drugimi vodilnimi turškimi politiki se je pogovarjal o dvostranskih odnosih, pa o povezovanju Slovenije z Evropsko unijo in zvezo Nato. V času obiska je bil podpisan tudi sporazum o sodelovanju v kulturi, izobraževanju in znanosti.

DRAŽJI BENCIN

Slovenska vlada se je na eni svojih zadnjih sej odločila in sprejela sklep o povišanju cen naftnih derivatov. Cena neosvinčenega bencina se je tako zvišala s sedanjih 66,40 tolarja na 69,70, osvinčenega (98 oktanskega) s 73,20 na 76,90 in dizelskega goriva s 66,20 na 69,50.

TRILETNA PORODNIŠKA ZAVRNJENA

Parlament je končal polemiko o podaljšanju porodniškega dopusta na tri leta. Predlog, ki so ga pripravili krščanski demokrati, namreč ni dobil dovolj podpore poslancev ostalih strank. V razpravi je prevladalo mnenje, da je omogočanje povečanja rodnosti treba urediti celovito. Vlado so zadožili, da družinski in demografski politiki posveti več pozornosti.

MADŽARSKI OBRAMBNI MINISTER V SLOVENIJI

Na dvodnevem obisku v Sloveniji se je mudil madžarski obrambni minister György Keleti. Z gostiteljem, slovenskim obrambnim ministrom Jelkom Kacinom, sta izmenjala ocene in poglede na razvoj regionalne varnosti in s pregovorila o prihodnjem sodelovanju med državama na obrambnem in varnostnem področju.

Po laug' mi lejče ena mlada žunica. V Meriki pa po lufti. Pa po vesoljski ladjaj (ŭrhajjō). Ne vejim, kelko lejt, kelko gezaro ljudi pa za kelko miliard penaz so naredili najnovejši vesoljski fligar, šteroga bi zdaj juniuša mogli v luft strliti. Dve žunici so prej takšo velko škodo naredile, ka do samo augusta leko znauva prubali te velki monštrum voštrliti v univerzum. - Človek je prej kak velki pa čeden. Ka pa žune? Sploj če so v pari?

Človeški par. V Csepeli v Budapešti so zgoreli tri mali mlajši. Doma so sami

bili nutri zaprejt. Oča je v krčmej biu, mati pa - tau je mauž to znau - pri svojomi lubini. - *Nji de dišna vejst to tak vorno klūkala, kak žune v Meriki?*

Ausma kaštiga v Egipti. Al-Džihad, organizacija (szervezet) v Egipti ške, naj bi lejpi velki tōren v Kaironi porušili. Tau pa prej zato, ka je "faličen" simbol (takšo formo mā, kak tista moška šker, od štere so moški moški), pa zatoga volo ženskam ne dā mčr. - *Tau je nikša falična organizacija!? Moški, šteri so nej "falični", so nej falični?!*

"Falični" lubi, falični mauž. Britanski policaj pride domau, pa ženo doma najde, ka je v postali z ednim drugim moškom. Gda tau vidi, dč v drugo ižo, začne vkuper pakivati kufer, ka de išo od rama, ka s takšo žensko prej nede živo. Gda je opéro pa zapéro kufer, je korvejš tau tō čiu v drugi iži, pa je

"FALIČEN" TÖREN

mislo, ka je mauž (policaj) gorpotejno pistolo, pa njega škē tāstrliti. Dobri ftič se je tak zbojo, ka ma je nej samo ftič zaspo, liki od infarktuša je un tō na vōke zaspo. - *Zdaj si na drugom svejti leko premišlava, ka je dvakrat falingo naredo. Oprvim, gda je policaji zapelo ženo, odrugim, gda je mrau.*

Sveti oča. Pušpek v Baseli v Švaici je prejkau svoj pastirski bot, pri papani je dojpravo svojo funkcijo, sveti oča pa ga je pišto. Zrok: lani posvečeni pušpek, oče baude. - *Oča naš, ki si vu nebesaj...*

Vrajži oča. Finančni minister Lajos Bokros, oča stabilizacijskoga programa, nam vsigder bole lače vkuper vlečē, pa traubi, ka prej moremo šparati pa vsi gnako vōzeti svoj tau s težav. Prej niksi kivetelge (izjema) negajo. Nej firme, nej intelektualci, nej zelezničarge. Samo Lajos Bok-

ros pa njegova banda, sikajo milijoni. Te gos-paud, gda je minister grato, je na skrūma pa nelegalno brž dau svoji banki (Budapest Bank) v krahi, štere direktor je biu, 12 milijard (!) forintov. Sebi pa 16 milijonov odškodnine (včgkielčgītēs), ka so ma prej v njegvi banki gorpovōdali, gda je "mogo" za ministra titi. - *Kak pop, šteri vodau predga pa vino pigē?!*

Dva vica leta. Zavolo tisti nelegalni 12 milijard na skrūma, de Bokros mogo plačati 20 gezaro (!) forintov štrafa. Kak če bi nas poštrafali na en kafej, gda bi milijarde počurmali. Prvi vic. Ništarni politiki pa novinari pa o tom štrafi gučijo, kak najvejši demokraciji na svejti. Kakša čūda prej, ka ministra poštrafajo. Druga šala. - *Z demokracijo bi se zato nej smeli tak šaliti. Brezi štrafa.*

Fr.M.

SKUPNE POTEZE *

Pri ljudstvih, ki živijo v istem geografskem in zgodovinskem okolju, je naravno, da imajo v svoji ljudski kulturi skupne poteze. Prikorišče stikov med Madžari in Slovenci je del Panonije, današnje obmejno ozemlje: Prekmurje v Sloveniji in pokrajine Őrség, Porabje v županiji Vas, ter Gocsej in Hetcs v županiji Zala.

Skupne kulturne elemente lahko odkrijemo predvsem v materialni kulturi, kajti le-to določajo predvsem geografske, zgodovinske okoliščine. Tako na primer tip naselja s skupinami hiš "szer" je splošno znan kot značilnost pokrajine Őrség, čeprav naletimo na ta tip tudi na Goričkem v Prekmurju. Nastanek hišnih skupin torej ni etnična značilnost, ampak je ekološko določen način gradnje, ki je nastal na izkrčenem območju (v naseljih, ki so nastala na mestu izkrčenih gozdov). V skupini hiš so živali prvotno sorodniki. Na Gornjem Seniku se na pri-

mer razlikuje prebivalstvo po 25 skupinah hiš (krošeo-krog, okrožje). Skupina hiš je dobila svoje ime po tisti družini, ki je imela v njej največ hiš. Če se je razmerje spremenilo, je nosil "krošeo" v prehodni dobi dvojno hišno ime, potem pa hišno ime večine prebivalcev (npr. Trnjašov ali Anškin krošeo).

Enaka so bila na obeh straneh meje tudi tradicionalna stanovanjska in gospodarska poslopja: z blato ometane, na belo pobeljene nizke stavbe iz brustastih sten, ki so bile pokrite s slamo, znotraj pa imele črno kuhinjo.

Značilna poslopja tako madžarskih kot slovenskih kmetij so bile v tej pokrajini

nadstropne stavbe za shranjevanje žita in živil, takoimenovane kašče. Edini ohranjeni primer je danes na ogled v skupini ljudskih spomenikov na prostem v madžarski vasi Szalafő. Pri stanovanjski opremljeni pa je skupna med drugimi t.i. panonska tesana skrinja, z geometričnimi ornamentami in s sedlasto streho.

Oba naroda sta poznala ajdo in možnar, nožno stopo za phanje ajde oziroma pripravo kaše. Kot surovino za platno so pridelovali bolj lan, kot konopljo.

Do konca druge svetovne vojne so tukaj pozimi lovili brinjevke z limanicami tako Madžari kot Slovenci. Prodajali so jih meščanom kot "slaščico" v večjih madžarskih, slovenskih in avstrijskih mestih.

V tradicionalni prehrani slovenskega in madžarskega prebivalstva pokrajine je skupna značilnost priprava in uživanje bučnega olja. Podobnost in razlika je bila najbolj očitna v noši 19. stoletja. Ženske

obeh narodov so nosile veliko, belo platneno naglavno rugo - pečo. Moški pa so nosili kožuh (dolamo) iz grobe bele, črne ali sive ovčje kože. V folklori je manj enakih elementov, kajti duhovna kultura se bolj veže na etnikum. Največ skupnih potez smo odkrili v slovenskih in madžarskih ljudskih pravljicah, čeprav so ti motivi prisotni tudi v pravljicah drugih evropskih narodov: na primer števila 3, 7, 9, 12; odločilni pomen tretjega, najmlajšega brata, posreči se le tretji poskus ipd... Ista je v naši pokrajini zaključna formula slovenskih in madžarskih pravljic: "še danes živita, če nista umrla".

Prav pravljice dokazujejo, da skupne poteze v slovenski in madžarski ljudski kulturi ne izvirajo le iz skupnega zemljepisnega, zgodovinskega okolja, ampak tudi iz skupne evropske kulture.

Marija Kozar

"POJTE, KA MO MALO TAGOR K CIFRI ŠLI"

Tak pravijo ljudje na G. Seniki eden drugoma, če malo kajta majo, če so žedni. Dapa té krčmé ne poznajo samo senički ljudje, liki vsi od Verice do Andovec, od Andovec do Števanovec. V sausadni Sloveniji tú znajo za tau krčmau. Ge sam samo v tom nej gvúšna, ka vsi znajo tau tú, zakoj se ta krčma, gostilna, zové Cifer. Od toga pa od vse kaj drugoga sam si prpovejda z gnešnjim šefom, z Lacijom Čabajinom pa z njegovim ženov, Erikov.

Že naprej morem povedati, ka ne pišem zatok od nji, aj bi ljudje napona v krčmej sejdli. Tau pa zatok moremo priznati, da so krčmé bile in da svejta pa gestejo gnes tú. Od nas shaja, kak se tam držimo. Steri ne pozna meje pri piti, tisti že tak ostane, sto je pa do teygamau vedo, kelko ma dojda, de potem tú znau, zaman bi ge reklamo delala.

Laci, zakoj zovejo tau krčmau za Cifer?

"Lüdjé našo krčmau tak poznajo, zatok ka so tau krčmau gnauk svejta moj dejdak kúpili, oni so se zvali Cifer (Czifer). Oni so prišli iz gnešnje Slovenije - tistoga reda se je te k vogrskimi rosagi vcuj držala tista krajina - pa sta z mojov babov vred kúpila tau zidino, gde je že nikša pivnica bila. Trdjé moški so tau prej meli."

Ge tak znam, da je tau držinska tradicija. Vi ste furt krčmaroške bili. Ti si se pa tau včijo, če dobro znam.

"Tak je. Gda so stari oča, sledkar pa mati pomrli, te je moja mati prejkvzela krčmau. Oča mi je v bojni spadno, ranč sam ga nej pozno. Istina, ka je tau nej tak gladko šlau. V 50-aj lejta so nam vkrajvzeli dovoljenje (engedély), krčmau so zaprli. Moja mati je mogla indrik delati. Tau je trpelo tak dve leti, te so go zvali doma pa je začnila pelati krčmau, dapa nej kak svojo, liki kak zadružno (szövetkezeti). Za zidino so pa arando plačúvali nam."

Ti si že nej tak mladi, ka bi se nej spominau na tau, kak je tistoga reda materi v krčmej šlau?

"Tista 50. lejta so žmetna bile. Moja mati je dosta trpela. Piti je nej tak bilau kak gnes. Na vsakši den so mogli nottalati vino, pir, zato, ka so nej telko dobili, kelko so prosili.

Tistoga reda sta dve laktanji bile v vesi, puno sodakov. Takši keden je nej bio, ka bi se s civili nej bili tak, ka so glažovje pa posauda vse po lufta lejta. Moja mati - nej slaba ženska bila - je mogla red napraviti tak, ka so se po tistem razbojnicke tavó na dvera, prej grajke nosili. Tavó ji je zlučala. Gnes že takšoga nega. Mladina je kulturna, se držijo kak se šika."

Ge se eške spominam, pa znam tú, gda so eške tvoja baba kúpili, kúnja je tú delala pri vas. Kak je tisto bilau?

"Kúnja je pri nas dugo bila. Redno so kúpili školnikom, notaroši pa takšin, steri so v vesi delali ali so v krčmej steli kaj pojesti. Sledkar se je pa tau nej dalo, ranč tak nej kak gnes, zatok ka za tau bi po gnešnjom zakoni poseba mogli meti kúnjo. Gnes bi tú vrejndno bilau, samo ka če müva neva mela pomoči, te se nama ne spleča investirati v tau, zatok ka sva že nej 30 lejt stariva."

Že si mi pravo, da si se ti tú tau "maštrijo" včijo. Gde? Kak si pa nazaj domau prišo?

"Ge sam se v Somboteli včijo, v hirašnoj hoteli. Zvün šaule sam prakso tú tam emo. Po tistem sam pa delo, kama so me djali pa prosili. Bio sam v Varaša v Tromejniki šef tú. 1974. leta - gda mi je mati mrla - sam prišo nazaj domau delat. K tome se tau drži, ka je krčma itak nej moja bila, prej go je emo ÁFESZ."

Erika! Od tebi smo eške nej gučali. Če pridemo k Cifri, tebé navekša za pulptom najdemo. Kak si ti krčmarica gratala?

"Ge sam se es oženila. Tistoga reda sam delala túj na občini, sam srednjo šaulo

končala. 1977. leta je ÁFESZ tak skončo, ka va dva leko delala v krčmej, etak sam pa domau prišla delat."

Kak ti gledaš na tau delo, kakšo je?

"Morem povedati, ka je tau nej leko delo. Sploj dosta je potrebno delati, če škeš žive. Tau delo moreš malo rad meti tú, če telko lejt leko ostaneš v tauj "slúžbi".

Znam, ka mata tri mlajše,

že skurok vsi so odrasli. Eden nede pelo krčmau, če več viva neta mogla?

"Najstarejša je oženjena, je medicinska sestra. Tačas, ka je doma bila - pa če zdaj malo pride - rada se vcuj prpravi delat. Mamo malo, 3 lejt staro vnukinjo tú, leko, ka gnauk svejta de ona mejla volau. Mamo sina, on je na avstrijski meji carinik. Ne mislim, ka bi se on vzeo za tau. Najmenkša pa v ekonomsko srednjo šaulo odi. Za njau pa eške ne znamo, ka misli delati, če konča šaule."

V našoj krajini tak pravijo, ka pri Cifri leko furt dobro vino pije človek. Ka vüva mislita od toga?

"Človek na tau more pazlivi biti, svoj šeft je nej vrejndno za par forintov nanikoj djati," pravi Laci. "Mi vino že dugo-dugo lejt iz Nemesgulácsa vozimo. Njim leko zavúpamo tak pri kvaliteti ka pri vse drugom. Lüdje so se k tomi vini vcujvzeli, tau radi pijejo. Zdaj, ka že iz Slovenije tú mamo doste lüdi, držimo malo bole kislo vino tú, zatok ka so oni k sladkomi "szürkebarati" nej včeni."

Če smo že pri Sloveniji. Ka vam znamenüje mejni prehod na G. Seniki? Dosta lüdi vas obiše iz ovoga kraja?

"Ne morem povedati, ka tak dosta lüdi odi es, zatok, ka

se največ v Monošter pela. Liki mamo zatok svoje goste, steri se redno obrnejo pri nas. Večkrat takši tú pridejo, steri so eške túj nej bili pa te začnejo nemški pa na v vsefale gezikaj prositi. Te pa müva odgovoriva slovenski. Etak je pa veliko veselje, da si lepo gočimo."

Spominali smo se na tiste cajte, gda je vsakši keden nika bilau v krčmej, meli ste veselice, živo je bilau. Kak je tau gnes?

"Dosta veselic držimo gnes tú," pravi Erika. "Túj majo bale šaula, vrtec, mladina. Skupine nas tú gorpoišejo, največkrat iz Slovenije."

"Mi samí tú mamo bale. Na staro leto, na fašenek gvúšno, ka je muzika, pa te tú, če kakšo vekšo prireditev ma ves," pravi Laci.

Cifrska krčma je hirašnja krčma bila pa, po mojem, bau tú. Sploj pa zdaj, ka sta pá na svojo rokau šla. Nazaj sta dobila krčmau. Kak je tau bilau?

"1964. leta je zadruga edno dvorano vcuj zozidala k našoj krčmi. Ovak je zidina naša bila. Zdaj po spremembi sistema (rendszerelváltás) sva tak skončala, ka va šla na svojo rokau. Etak smo vöplačali tisti tau zdine, pa smo že več kak edno leto na svojom, samí pelamo krčmau."

Kak je pa baukše? Sam svoj gospaud biti, ali pa je pod ÁFESZ-om baukše bilau?

"Ja, pa nej. Baukše je, če je človek sam svoj gospod, liki je briga tú samo naša. Zdaj nega dopusta (szabadság), nega nej svetka pa nej petka, kak šagau majo prajti. Baukše je pa, da ti nišče ne zapovejda, tak pelaš, kak sam najbaukše znaš. Tau je pa že nama zdaj nej težko, že zadovolé prakse mava. Zdaj bi dobro bilau 20-30 lejt star biti."

Ge tak mislim, ka je najbolje potrebno, naj mava zdravje," vcüjdeja Laci. "Volau za delo mava. Če nišče nede v držini krčmar, gda müva več neva mogla, te de zatok eške Cifer krčma - tak računam - tadala delala. Samo aj lüdjé dobro živejo, aj si leko privauščijo kaj spiti, aj majo volau malo zaplesati, se veseliti."

I. Barber

... DO MADŽARSKE

KDO BO NOVI PREDSEDNIK?

Po izjavi predsednika madžarskega parlamenta bo skupščina izvolila novega predsednika R Madžarske 19. junija. Kandidat vladajoče koalicije je dosedanjni predsednik Árpád Göncz, tri opozicijske stranke (Madžarski demokrati forum, Krščansko-demokratska stranka, Stranka mladih demokratov) so postavile skupnega kandidata, in sicer akademika Ferenc Mádla, bivšega ministra za prosveto in kulturo.

VERICA-ČEPINCI

Po podatkih organov za notranje zadeve je na enodnevem začasnem odprtju mejnega prehoda Verica-Čepinci prestopilo mejo s slovenske strani 303 občanov in 127 vozil. S porabske strani je bil promet manjši (72 potnikov, 28 vozil).

KDO, KAM IN ZAKAJ?

Naslednji teden bo precej razgiban za Porabce, tako za učence kot za učitelje in tudi za člane nekaterih kulturnih društev.

- Kolesarsko društvo Rog iz Ljubljane organizira 18. junija kolesarsko tekmovalno za cicibane in osnovnošolce, na katerega so povabili tudi porabske osnovnošolce.

- Tradicionalni pevski tabor v Šentvidu pri Stični bo 17. in 18. junija. Iz Porabja se ga bo udeležil Mešani pevski zbor Avgust Pavel z Gornjega Senika.

- Letošnjo izpopolnjevalno porabskih učiteljev bo potekalo v Ljubljani, in sicer od 19. do 24. junija.

- Tudi letos bosta priredila ZKO Slovenije in Slovenska zveza ti. bralni tabor za porabske šolarje. Aktivnost, katere se bo udeležilo 28 učencev iz vseh treh osnovnih šol, bo potekala v drugem tednu junija na Debelem rtiču.

LJUTOMERSKI PEDAGOG V PORABJU

GLASBENA POMLAD V PORABJU?

- Ljutomer je kakih 53 kilometrov od Gornjega Senika preko mejnega prehoda Martinje-G. Senik. Jaz sem pouk na harmoniko in kitaro sprejel zaradi tega, ker rad delam, in vidim, da je v Porabju potreba po tem. Na G. Seniku se en otrok uči kitaro, ostali pa harmoniko. V Števanovcih pa se večinoma zanimajo za kitaro (9 kitar, 3 harmonike).

- Se kitaro ima za bolj moderno glasbilo, ali kaj ta delitev pomeni?
- Mladina danes na televiziji vidi veliko kitar in misli, da je to nekaj enostavnega. Kitaro ni tako lahek instrument, kot si to nekateri otroci mislijo. Večina si predstavlja, da tu

ment in se ne more nanjo tako dobro igrati kot na klavirsko. Tako, da se po šolah igra na klavirsko.

- Kaj je sploh bistvena razlika med tema dvema glasbiloma?

- Pri frajtonarci, kakor ji po domače rečemo, lahko govorimo o toliko durih, kolikor vrst gumbov le-ta ima, in ni pravih poltonov. Če je napr. pevška skupina, ki bi rada zraven pela, in recimo muzikant ima harmoniko C-F-B, ti pevci ne morejo zraven peti, če oni, recimo, imajo tonaliteto D-dura. Medtem ko na klavirsko harmoniko lahko igramo vsak dur.

- Zdaj ste tu v Porabju že petič-šestič, kakšne so vaše izkušnje?

gre samo za nekakšno brenkanje. Ko pa začnejo, pa vidijo, da je treba krepko prijeti za delo... Torej stvar ni le skakanje po odru.

- Drug razlog za popularnost kitare v Števanovcih pa nemara kaže iskati v dejstvu, da se to brenkalo tretira kot modernejše glasbilo.

- Da. Kljub temu, da se na šoli kitaro uči kot klasični instrument. Ko pa se izkaže, da si sposoben in postaneš "velik", potem pa ponavadi vsakdo pride na električno kitaro.

- Pri harmoniki verjetno gre za klavirsko harmoniko, ne pa za frajtonarico, kajne?

- Ne, ker je frajtonarica predvsem ljudski inštru-

ment in se ne more nanjo tako dobro igrati kot na klavirsko. Tako, da se po šolah igra na klavirsko.

ment in se ne more nanjo tako dobro igrati kot na klavirsko. Tako, da se po šolah igra na klavirsko.

- *Una je eške mala gé, pa cij dekla je tó, fude so pa velke, žmetne. kak tau kaj dé?*

- *Tau je zdaj eške rejsan problema, ka Melinda odi eške samo v tretji klas. Eno harmoniko smo zdaj dobili na pausado, tista je, vala Baugi, malo menša. Viupam se, ka se leko cij vzeme. Sledik pa te veksim tó.*

- *Pa de zato zmejs rasla tó, pa krepša grativala.*

- *Na G. Siniki 8 mlajšov odi k profesori Copoti. Kak ste leko nutri vtalali šker? Kak, pa gé leko pobajo?*

- *Tak je, ka v šauli vsakši leko na den proba pau-pau vóre. V šauli edne fude majo. Najbaukse pa je tistoma, šteri se doma tó leko vči...*

* * *

- Vi pa, gospod profesor, tu na uri vadite z vašo harmoniko in vašo kitaro?

- Ne, to je od seniške šole. Kupljene so bile tri kitare in dve harmoniki.

- Vas pa so vprašali za nasvet, kaj naj kupijo?

- Ja, seveda. Tako, kakor pač po učnem načrtu mora biti. Dovolj velike morajo biti, 80-basne. To je za vseh šest razredov, ker glasbena šola pri nas v Sloveniji traja šest let. Kako bomo sposobni izvesti teh šest let, pač bomo videli. Zdaj je to poskusna doba. Kaj bo po počitnicah, pa ne vem, ker o tem ne bom odločal jaz.

- Kako pa imate urejene učbenike in ostale pripomočke?

- Jaz sem to uredil, da ima vsak učenec svojo knjigo, učbenik, s točno dodeljenimi vajami, kar mora predelati. To so isti učbeniki kot v Sloveniji in tudi po isti metodi delamo. To je namreč predpisano.

NAŠE PESMI (101)

NA STRAŽI STOJI

Na straži stoji zvezdica moja,

i stalno misli na rodni kraj.
/: Nemam nikoga, samo edno malo barko,
i ljubav žarko do Marice: /

Daleko moja ljuba je draga, daleko je moj preliubi fant,
/: Nemam nikoga, samo edno malo barko,
i ljubav žarko do Marice: /

Micika moja srce me boli, ar tvoje srce drug'ga lubi.
/: Nemam nikoga, samo edno malo barko,
i ljubav žarko do Marice: /

Slovenska ves
-mkm-

- Od kdaj se ukvarjate z glasbeno vzgojo?

- Jaz to počnem že celo življenje, od 50-ega leta dalje. Sem že stari godec.

- In tudi nastopate kje?

- Ja, nastopal sem vse življenje. Poleg službe sem tudi imel svoj ansambel. Zdaj ga več nimam. Nekaj smo lani še igrali v Radencih, seveda ne plesno, ampak bolj koncertno glasbo. Z nekim violinistom sva igrala skupaj.

- Kako ste prilagodili ta učni program za porabske razmere? Namen tega tečaja je bržkone ta, da bi nekako popestrili glasbeno kulturo v slovenskem Porabju. Zlasti slovensko, ne toliko klasično.

- V teh šolah je zajet splošno slovenski program. So slovenske narodne pesmi, ce, zraven so tehnične vaje, sicer je pa dosti slovenskega.

- Ste tudi porabske pe-

smi kaj vključili v vaš učni program, ali pa jih boste?

- Ne vem, jaz zaenkrat nimam pregleda nad porabsko glasbo, mogoče bova to kaj uredila z gospodom Vöröšem, ravnateljem soboške glasbene šole.

- Jaz si predstavljam to tako, da ko bodo nekoliko večji pa bolj spretni, in bo kakšna ohcet, prireditev ali ples, bodo pač nastopili in predvajali tudi kakšne porabske viže. Ali pa na podlagi tega, kar se bodo naučili, bodo sposobni, da se sami naučijo svoje domače napeve.

- O, seveda, saj če enkrat pozna note, potem že zna vse. Mislim, da bi res moralo biti tudi nekaj folklornega. O tem smo se že menili v Števanovcih, da bi se njihovi mali vključili v folkloro.

Francek Mukič

PORABSKA KRONIKA

Podatki za mesec maj

POROKA

Števanovci: Attila Dončec (pd. Bružini) in Andrea Paar

UMRLI

Gornji Senik: Laci Gašpar
Slovenska ves: Šandor Gallai

KAJ JE TAU?

Kak se zove

na Gorenjon Siniki

na Dolenjon Siniki

v Ritkarovci

na Verici

v Števanovci

v Andovci

v Slovenskoj vesi

v Sakalauvci

Kak so nicali.....

Rešitev iz številke 10/1995

1. korbulja - za vzhajanje kruha, za shranjevanje fižola itn.

szakajtó - kenyér kelesztéséhez, bab stb. tárolásához

2. drvenka - za prensa-

sanje žita, drv itn.

véka - gabona, fa stb. szállításához

Tak se zove na Gorenjon Siniki, na Dolenjon Siniki: 1. korbula, 2. drvenka, v Ritkarovci, na Verici: 1. korbula, korbulica, 2. drvenka, v Števanovci, v Andovci: 1. drvenčica, korbula, 2. drvenka, v Slovenskoj vesi: pa v Sakalauvci: 1. drvenčica, 2. drvenka.

Tak so nicali: V korbuli se je kru geno pa go gra, kukar-co idr. nutdejali. V drvenki so nosili žito, drva idr.

SLOVO OD ŠOLE NA G. SENIKU

PISMA

**Učenci OŠ Gornji Senik so za domačo nalogo pisali pisma svojim znan-
cem in prijateljem.**

Draga Andreja!

Iz časopisa sem si izbrala tvoj naslov. Odločila sem se, da ti bom poslala pismo.

Na kratko se ti predstavim. Anastazija Bajzek sem. 12 let sem stara. Trenutno obiskujem šesti razred osnovne šole na Gornjem Seniku. Pridno se učim. Polletno spričevalo sem imela odlično. Najraje se učim matematiko in slovnico. Ne maram zemlje-pisa. Sem slovenske narodnosti. Učim se slovenščino pa tudi nemščino fakultativno.

Med sošolkami imam dve prijateljici. Živim na Gornjem Seniku. Ta vas leži na zahodu Železne županije pri tromeji. Po mojem je to ena najlepših pokrajin na Madžarskem.

V prostem času rada berem slovensko in madžarsko mladinsko literaturo, gledam televizijo in poslušam glasbo. Tudi rada pomagam mami pri delu: pomivam posodo, likam obleko, pospravljam v hiši in delam na vrtu. Rada imam živali, posebno kuža in muco.

V družini smo štirje. Mama je čistilka v domu

umsko prizadetih, oče pa nočni čuvaj v lesni tovarni. Sestra Brigita obiskuje sombotelsko strokovno šolo. Zelo rada imam svojo družino.

Sodelujem v različnih kroških, to so: nemški in lutkovni. Tako imam možnost, da velikokrat lahko potujem v Slovenijo.

Upam, da si boš želela dopisovati z mano. Prosim te, čimprej mi odgovori.

Prisrčno te pozdravlja Anastazija

Zdravo Sonja!

Hvala ti za pismo. Zanimivo si mi pisala o svojih doživetjih. Tudi pri meni je nekaj novosti.

Veš, da že dolgo hočem igrati na harmoniko. Pred kratkim sem dobila možnost. Pouk so organizirali osnovna šola, Slovenska zveza, lektorica slovenskega jezika pa Glasbena šola iz Murske Sobote. Vaje imamo ob sobotah, v kulturnem domu. Jaz sem vključena od 9. do 10. ure. Zveza je kupila instrumente: harmoniko pa kitaro. Šola je sestavila urnik za vaje. Upam, da se bom naučila igrati na harmoniko.

Pri nas že lepo sije sonce. Ljudje delajo na njivah. Mama je že posadila papriko in paradiznik. Že cvetijo različne cvetlice.

V šoli se moram veliko učiti.

Upam, da ste zdravi. Sprejmi lepe pozdrave od mene in moje družine.

Hajnalka

Draga sestrična!

Hvala za pismo, oprusti mi, ker ti dolgo nisem odgovorila. Rada bi te seznanila o glasbenem pouku, ki poteka na naši šoli.

Jaz že dolgo želim igrati na kakšnem instrumentu. Veselil bi me sintezator, toda na izbiro smo imeli harmoniko in kitaro. To je mene malo razžalostilo. Glasbeni pouk so organizirali osnovna šola, Slovenska zveza, lektorica slovenskega jezika in Glasbena šola v Murski Soboti. Zveza je kupila instrumente: harmoniko in kitaro. Šola je sestavila urnik. Glasbeni pouk je ob sobotah v kulturnem domu. Začeli smo 4. marca. 18. marca je pri nas snemala televizija. 25. marca smo že dobili ocene, jaz sem dobila štirko. Tisti, ki imajo občutek za ritem in tudi voljo, se bodo hitro naučili igrati. Upam, da bom med njimi tudi jaz.

Končujem pismo, ker je že pozno.

Lepo te pozdravlja.

Kristina

SREČANJE V MONOŠTRI

Če na kratki škemo oceniti srečanje pevski zborov v Monoštri, leko povejmo, ka je "takšo eške nej bilau". Monoštrsko pevsko društvo je napisalo natečaj za tau srečanje pa je dobilo finančno pomauč. Etak je leko organiziralo srečanje, šteroga pevci dugo ne pozabimo.

Na srečanju so sodelovali štirje zbori, tak kak Pedagoški ženski pevski zbor iz Murske Sobote, Ženski pevski zbor iz Rábafúzesa, Mešani pevski zbor z Gorenjoga Senika pa gostitelji, Mešani pevski zbor iz Monoštra. Monoštrska glasbena šola je organizirala tau srečanje. Vsakši zbor je meo svoj program. Organizatori so tak skončali - sploj pametno - da bi vsakši zbor navčio edno pesem drugim zborom pa publiki to. Poskrbeli so se, vsakši je prišo do teksta, zborovodja so pa navčili té pesmi. Peli smo tak slovenske kak nemške pa madžarske pesmi. To doživeti je nika posebno bilau, samo leko povailmo organizatore za toga volo, da so tau pripravili.

Na srečanju se nam samo tau slabo vidlo, da nas je iz Varaša kumaj dvajsti lúdi poslušalo, etak smo pa eden drugoma spejali, dapa tau nas je nika nej motilo. Pevci, če se srečajo, nega lepšega na svejti, kakšikoli jezik gučijo.

Organizatori so nam po tistem v šauli - gde je prireditev bila - pripravili večerjo. No, pevci so pa takši lúdje, ka oni brez pesmi ne morejo trpeti dugo. Kumaj, ka smo večerjo dokončali, je prišla naprej harmonika pa se je začnilo spevanje pa ples. Najzmetnejše je pa bilau slovo eden od drugoga. Poslovili smo se s pesmi, eden drugomi smo si v roke segnili in obečali, da baude tau srečanje tradicionalno.

I. Barber

ZDAJ ŽE RAZMEJM

Mali Pišti etognauk etak pita svojo babico: "Draga babica! Zakoj mate vi tak sejre vlase?"

Babica pa etak: "Ja, drago mojo dejte, velke probleme mam z dejdakom."

Mali Pištak pa zdaj etak pravi: "A, zdaj že razmejz zakoj je dejdak cejlak plašlivi grato."

GE SAM NEJ DIVICA (VDOVA)

Etognauk se po cugi dveje ženski pelate. Obedvej mate obraz s črno prenovoj pokrito. Ta edna etak pravi tauj drugoj: "Gospa! Vi ste ti divica postanila?"

Ta druga pa: "Vraga. Ge zatok nosim preno, ka sam grda kak čaralica."

POŠTENJE

Naš Lujzek se šeta v Somboteli po pauti. Gnauk se samo sreča s svojim

NIKA ZA SMEJ

sausadom, šteroga je že dugo nej vido, zatok ka v Somboteli dela pa naredtja odi domau. Padaš se čiudiva pa ga etak pita: "Lujzek! Kak pa tau vogledaš? Obraz maš vkup stučanoga, po püklavom odiš. Ka se ti je zgodilo?"

Lujzek pa: "Tau je vse za žensko poštenjé volo bilau."

Padaš pa: Edno žensko si obrano od kaj lagvoga?"

"Nej. Ona si je branila poštenjé," pravi Lujzek.

PES PA KOKAUŠ

Naš mali Gustek se je telko molo doma materi pa očej, aj ma ednoga psa küpijo, ka sta več nej mogla tau poslušati, pa sta ma ga kupila. Gda ga je oča domau prpelo, malomi Gusteki je etak pravo: "No, tuj maš tvojo željo. Liki tau ti povejm, krmiti ga pa ti moreš, tau baude tvojo delo."

Gustek je tak rad bio, ka je vse skurok tazmlato, tak je skako. Eden večer babica etak pravi Gusteki: "Gustek! Te grdi velki tvoj pes mi je edno kokauš posuno."

Mali Gustek pa etak: "Dobro ka si mi povedla babica. Zdaj mi nej trbej pisej večerjo pripravlati."

NAJBAUKŠI PADAŠ

Naš Pištak pa Hugo se srečata. Pištak etak pravi Hugoni: "Hugo! Vejš, ka je nauvoga? Moja žena mi je odišla z mojim najbaušim padašom, s Šanjinom."

Hugo pa etak: "Ge tak vejz, ka je Šanji nigdar nej bio tvoj padaš."

Pištak pa: "Dapa zdaj mi je že najbauški padaš."

I. Barber

PORABJE

ČASOPIS ZVEZE
SLOVENCEV NA
MADŽARSKEM

Izhaja vsak drugi četrtek

Glavna in odgovorna urednica

Marijana Sukič

Naslov uredništva: H-9970
Monošter, Deak Ferenc ut 17.,
p. p. 77, tel.: 94/380-767

Tisk:

SOLIDARNOST

Arhitekta Novaka 4,
69000 Murska Sobota
Slovenija

Po mnenju Ministrstva za kulturo št. 415-715/93 mb z dne 3.11.1993 se časopis PORABJE uvršča med proizvode, od katerih se plačuje davek od prometa proizvodov po 13. točki tarife 3 zakona o prometnem davku (Ur. list RS, št. 4/92).